Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) GARBARSKA 7—2.

Nr. Wilno, dnia 19 czerwca 1935 r.- 1309.-

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Kronika.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

Kronika.

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

W a r s z a w s k i k o r e s p o n d e n t "L .A i d a s a" W. G u s t a i n i s o K r a k o w i e ."Liet.Aidas" Nr.137 z 17.VI.1935 r. zamieszcza korespondencję p.W.Gustainisa p.t."Tam, gdzie spoczywa Jagiełło", w której na wstępie pisze:

"W krypcie Katedry na Wawelu spoczywa w srebrnej trumnie z kryształowemi szybami Piłsudski. Od rana do wieczora długie szeregi osób, uszeregowane na przestrzeni kilometra stoją pod Wawelem. Porządku pilnuje policja, która ustawia tłumy, aby jak najprędzej przepuścić je przez Katedrę i kryptę św.Leonarda, gdzie znajduje się trumna Piłsudskiego. Piłsudskiemu po śmierci Polacy oddają cześć, jak swojemu królowi, jak jakiemuś świętemu..."

W dalszym ciągu p.Gustainis pisze o Krakowie, zaznaczając,iż bogate to w historyczne pamiątki miasto posiada 41 kościołów, 34 klasztory i cały szereg muzeów. Swą zewnętrzną kulturą Kraków prześciga Warszawę. Ludzie w Krakowie są nieco weselsi, niż w Warszawie, chociaż i tu daje się zauważyć melancholję słowiańską. Lecz cóż w Krakowie interesuje Litwinów? Na każdym kroku serce Litwina bije tu żywiej, ogarnia je radość, by wkrótce zamieniła się ona w głęboki ból. Ileż tu przeszłości litewskiej w tem całkiem obcem mieście. Oto pomnik Jagiełły, zwycięzcy spod Grunwaldu. Kto wie, coby pozostało z Polaków i Litwinów, żeby nie rok 1410-ty. Dobrze uczynili Litwini, idąc wraz z Polakami przeciwko wspólnemu niebezpiecznemu wrogowi. Jednak bitwie grunwaldzkiej przewodził i zwycięzcą był Witold litewski, chociaż i Jagiełło był Litwinem, który poszedł do Polaków, jako pan młody. Całkiem więc słusznie genjalny Matejko w swej "Bitwie pod Grunwaldem" na pierwszem miejscu postawił Witolda. W Krakowie często obok Orła Białego widzi się Pogoń litewską. Pogoń widnieje nawet w Barbakanie.

W muzeum Czartoryskich spoczywają oryginały dokumentów bolesnych dla Litwinów aktów. To dokumenty unij. Układała się wówczas szlachta polska i szlachta litewska, jak równi z równymi, jak wolni z wolnymi. Lecz dokumenty pisane były w języku polskim.A gdzież ta równość jest dzisiaj? Państwo Litewskie posiadało większe obszary od Polski, było potężne, a dzisiaj?... Litwa jest nieduża, a i ta została przez tych"równych"skrzywdzona. Oto dzieło unji.

Przecież mogli Litwini z Polakami iść razem i wspólnemi siłami bronić się przed wrogiem, mogli zawierać polityczne i militarne związki dla celów swych państw. Lecz pocóż chciano z dwóch niepokrewnych sobie narodów uczynić jeden naród? Wykroczono tu przeciwko prawom samej natury, dlatego też i wyniki nie były dobre. Gdyby zamiast unji była swobodna współpraca narodów, w takim razie nie byłoby prawdopodobnie ani rozbioru Polski ani Litwy.-

"E c h o d e P a r i s" p z a m i e r z o n e j n o c i e p a ń s t w s y g n a t a r j u s z y d o L i t w y ."Rytas" Nr.136 z 17.VI.1935 r.: Pertinax na łamach "Echo de Paris",pisząc o projekcie wystosowania przez Anglję, Włochy i Francję noty do Litwy, wyraża zdanie, że, że sprawiedliwość zajęcia tego rodzaju pozycji przez wielkie mocarstwa jest bardzo wątpliwa. Niemcy już oddawna gospodarują w Kłajpedzie, niby w jakiemś podbitem mieście, nie zwracając żadnej uwagi na suwerenne prawa Litwy. To też nie może być mowy o udzieleniu Niemcom praw, których dotąd nadużywały. Domaganie się przez Hitlera ustroju demokratycznego jest dziwne. To też wątpliwe jest, czy można dziś poważnie myśleć o tem, by otoczyć opieką międzynarodową przestępstwa narodowych socjalistów.-

K r o n i k a .

M i n i s t e r L o z o r a i t i s w B e r l i n i e ."Liet. Aidas" Nr.137 /VI.1935/:Minister Lozoraitis w drodze powrotnej ze Stokholmu wraz z dyrektorem D-tu Politycznego J.Urbszysem zatrzymał się w dn.15 czerwca w Berlinie. W dn.16 czerwca p.Urbszys odjechał do Kowna, zaś min.Lozoraitis pozostał jeszcze w Berlinie.-

L i t . - ł o t e w s k o - e s t o ń s k a k o n f e r e n c j a g e o d e z y j n a w K o w n i e ."L.Aidas" Nr.137 /VI.1935/: W dniu 15 czerwca w Kownie w gmachu uniwersyteckim odbyło się uroczyste otwarcie lit.-łotewsko-estońskiej konferencji geodezyjnej.

D o k o ł a l o t u V a i t k u s a ."Rytas" Nr.136 /VI.1935/: Aeroklub Litewski w dn.15 czerwca przekazał drogą telegraficzną do Ameryki 1000 dolarów na drugi lot transatlantycki Vaitkusa.-

S a m o l o t y n i e m i e c k i e n a d L i t w ą .Radjo Kowieńskie /z 18.VI.1935/:Nad terytorjum litewskiem w pobliżu Nidy krążyły dwa samoloty niemieckie.-
D o k o ł a e k s p l o a t a c j i b u r s z t y n u .Radjo Kowieńskie /z 18.VI.1935/:Według informacyj "L.Zinios", pewna firma angielska ubiega się o koncesję eksploatacji bursztynu litewskiego.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

Z w i ą z e k o r g a n i z a c y j p o p i e r a n i a l i t e w s k i e j s i ł y z b r o j n e j ."L.Aidas" Nr.137 /VI.1935/:W dn.15 czerwca z inicjatywy Związku Ochotników odbyła się w Kownie konferencja przedstawicieli różnych organizacyj społecznych w Litwie /ok.100/. W czasie konferencji jednogłośnie powzięto uchwałę utworzenia związku popierania litewskich sił zbrojnych, w skład którego wejdą liczne organizacje społeczne. W skład tymczasowego komitetu związku weszli: pułkownik rezerwy P.Gužas,prof.Z. Żemaitis, Dilba, Czernienie, Andriulitisówna, S.Stanaitis, dr.K. Sruoga, K.Damaszius, Macinskas, Kalvaitis i inni. Na czele komitetu, jako prezes stanął płk.Piotr Gužas, wiceprezesi Motiejunas-Valeviczius i Dilba, skarbnik dr.K.Sruoga i sekretarze Andriulitisówna i adwokat Goldberg.Nadto wyłoniono trzy komisje: organizacyjną, finansową i propagandową.-
Ś w i ę t o m ł o d o - L i t w i n ó w w K o w n i e ."Liet. Aidas" Nr.137 /VI.1935/:W dn.16 czerwca w Kownie odbyło się uroczyste święto Związku Młodej Litwy, który uroczyście obchodził imieniny swego szefa prezydenta Smetony. Młodo-Litwini uformowali pochód, udając się pod pałac prezydenta, gdzie dowódca I-go rejonu Zw.Młodej Litwy Leon Szukis wygłosił przemówienie do "ukochanego szefa, wodza Narodu".-
Z j a z d k o w i e ń s k i e g o o k r ę g u Z.W.W. "Rytas" Nr.136 /VI.1935/:W dn.16 czerwca odbył się w Kownie zjazd przedstawicieli kowieńskiego okręgu ZWW. Z ramienia 25 oddziałów ZWW przybyło 62 delegatów. Zjazd posiadał charakter informacyjny. W skład komitetu okręgu zostali obrani: dyr.Jaceviczius, Każukauskas, pułkownik rezerwy Tvaronas, Kleiva i student Kryvickas.-
K a r a ś m i e r c i d l a "p l e c z k a i t i s o w c a" M. A t k o v e w i c z a ."Rytas" Nr.136 /VI.1935/:W dniu 15 czerwca Trybunał Najwyższy poraz czwarty rozpatrzył kasację M.Atkocevicza, zatwierdzając wyrok Sądu Wojskowego skazujący go na karę śmierci. Innemu pleczkaitisowcowi Daukszasowi kara śmierci została zatwierdzona już wcześniej. Skazany składa podanie o łaskę do prezydenta Państwa.-

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

"L i e t .A i d a s" o p o l s k i c h a k a d e m j a c h k u c z c i ś .p. M a r s z a ł k a P i ł s u d s k i e g o w L i t w i e ."Liet.Aidas" Nr.135 z 17.VI.1935 r. donosi, iż w niektórych miejscowościach na prowincji litewskiej Polacy organizowali nabożeństwa lub obchody ku czci J.Piłsudskiego. W niektórych miejscach obchody te wypadły bardzo blado. W jednem z miasteczek nabożeństwo zakupiła właścicielka apteki,przyczem w nabożeństwie tem wzięły udział tylko ta sama właścicielka apteki oraz pewna nauczycielka wraz ze swymi uczniami. W dniu 16 czerwca również i Polacy kowieńscy zorganizowali obchód. Obchód zorganizowany został przez "Pochodnię" i odbył się w sali Tylmansa. Początek obchodu był wyznaczony na godz.8, lecz wskutek słabego napływu publiczności rozpoczął się o godz.8.45. Obchód trwał trzy godziny. Prezes "Pochodni" Przeździecki wskazał na głęboki szacunek i miłość Polaków litewskich dla Piłsudskiego oraz odczytał orędzie prezydenta Mościckiego do Narodu Polskiego. Następnie wygłoszone zostały 4-ry odczyty o Piłsudskim. Na scenie wystawiony był wielki portret Piłsudskiego w stroju marszałka. Przy portrecie wartę pełnili korporanci polscy oraz uczniowie ze sztandarami.

"L.Aid." wskazuje, iż Polacy nie umieją ocenić tolerancji litewskiej, która się przejawiła w zezwoleniu na taki obchód. Adjutant Piłsudskiego Lepecki,któremu okazano gościnność w Litwie, po powrocie do Polski oczernił Litwę, oskarżając ją o bezlitosne gnębienie Polaków litewskich. Tak oto przyjaciele i uczniowie Piłsudskiego rozumieją tolerancję i gościnność...